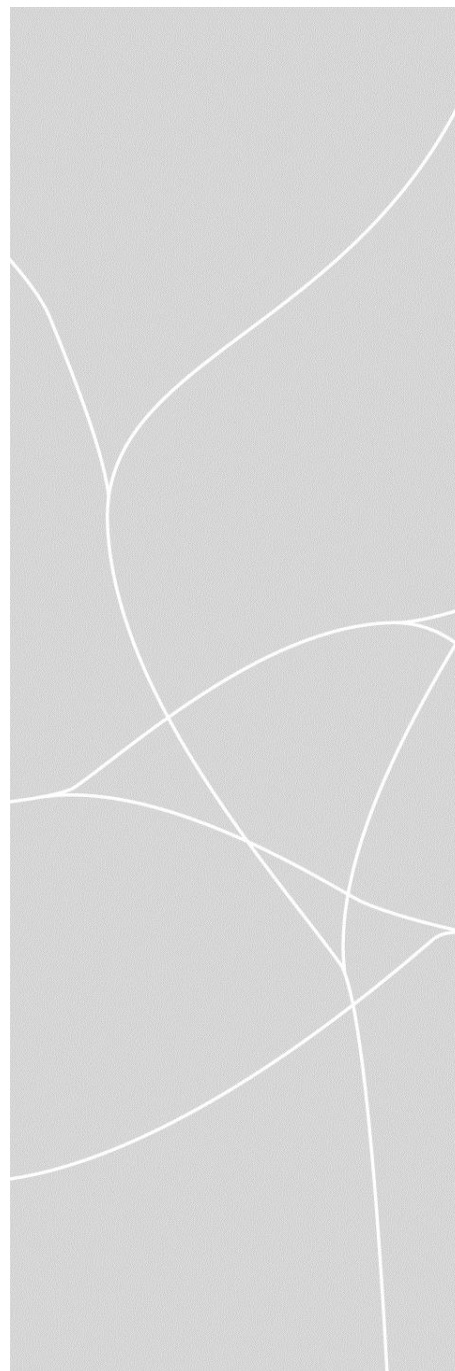

**Program för den nationella minoriteten
Tornedalingar
Malmö stad**

Datum
2016-05-23

Innehållsförteckning

Inledning	3
Utgångspunkter.....	4
Arbetsformer	4
Samråd	4
Information	5
Övergripande mål	5
Inriktningar utifrån rådande lagstiftning	5
1. Den tornedalska minoriteten bör när det behövs på ett lämpligt sätt informeras om sina rättigheter enligt denna lag	5
2. Malmöbors medvetenhet om den tornedalska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas	5
3. Kommunanställdas medvetenhet om den tornedalska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas.....	5
5. Möjligheter för den tornedalska minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas	6
6. Utveckling och användning av meänkieli för meänkielitalande Malmöbor ska möjliggöras	6
7. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas.....	6
Uppföljning	7

Inledning

Kommunfullmäktige i Malmö stad har under 2013 beslutat om *policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK- 2013-1182). I policyn finns en sammanställning av lagstiftning och styrdokument som arbetet med nationella minoriteter grundar sig på. I policyn framkommer också att det vid behov ska kompletteras med handlingsplaner för respektive minoritetsgrupp i dialog med representanter för de olika grupperna. Stadskontoret har valt att benämna dessa styrdokument för program istället för handlingsplan då detta är strategiska dokument för ett visst område och innehåller inriktningar och långsiktiga mål. Detta är programmet för den tornedalska minoriteten.

Programmet stämmer väl överens med kommunfullmäktigemål 4 som beskriver att ambitionen för Malmö är att vara en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering, där alla ges lika rättigheter och möjligheter och där mångfalden är en tillgång.

Programmet är långsiktigt och av övergripande karaktär och beskriver inriktningar för Malmö stads fortsatta arbete med nationella minoriteter utifrån rådande lagstiftning. Programmet har tagits fram i samråd med *Svenska Tornedalingars Riksförbund*.

Bakgrund

Tornedalingarna är den minst kända av de nationella minoriteterna och har sitt ursprung i området vid Torne älv, på båda sidorna om den svensk-finska gränsen. Den historiska försvenskningprocessen där barnen till exempel inte fick använda meänkieli i skolan utan endast svenska ledde till att det under lång tid närmast var skambelagt att erkänna att man var tornedaling och hade meänkieli som modersmål.

En ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) trädde i kraft 2010. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3). I språklagen (2009:600) anges de nationella minoritetsspråken som jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Innehållet i lagstiftningen och Malmö stads ansvar tydliggörs i detta programs inriktningar som utgår ifrån rådande lagstiftning.

Det minoritetsgrupperna har gemensamt är att de under lång tid befolkat Sverige, att de utgör grupper med uttalad språklig och kulturell tillhörighet samt att de har en vilja att behålla sin identitet. Språkrådet, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget genomförde en undersökning 2015 vars syfte var

att följa befolkningens kunskap om och attityd till de nationella minoriteterna över tid.

I undersökningen framkommer det att en stor del av befolkningen i Sverige inte känner till de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken varav det är av stor vikt att insatser från majoritetssamhället genomförs för att synliggöra nationella minoriteter och minoritetsspråk.¹

Antalet tornedalningar i Malmö kan inte anges i och med att registrering av etnisk tillhörighet inte är tillåten i Sverige. Det finns också en självidentifikationsprincip som innebär att varje individ själv avgör om hen tillhör en nationell minoritet.

Utgångspunkter

Utgångspunkterna är lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) och policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK – 2013-1182).

Arbetsformer

Malmö stad har ett ansvar att samråda, samordna och utveckla arbetet med nationella minoriteter i Malmö stad utifrån rådande lagstiftning. Vid framtagandet av programmet var Stadskontoret ansvarig. Uppdraget innebär bland annat att genom samråd med minoritetsgrupperna identifiera behov av tjänster och service och att utifrån lagstiftningen informera minoritetsgruppen, personal i Malmö stad och övriga Malmöbor om de rättigheter och skyldigheter som lagen innebär.

Samråd

I lagstiftningen beskrivs att de nationella minoriteterna ska ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och att samråd med representanterna ska ske så långt det är möjligt. Syftet med samrådet är att tillsammans med minoriteten finna utvecklingsmöjligheter och behov hos minoriteten i kommunen. Det finns ingen information i lagstiftningen om hur ett samråd ska gå till och därmed blir de lokala förutsättningarna den viktigaste utgångspunkten. För Malmö stad kan samråd med tornedalningar i Malmö först bli aktuellt då det finns en identifierad grupp att nå och när det finns en efterfrågan från minoritetsgruppen, vilket det i nuläget inte finns. Kunskapen om minoritetssituationen för tornedalningar i Malmö stad är oklar, vilket påverkar möjligheten att på initiativ från minoritetsgruppen bygga upp en struktur kring arbetet.

---

¹ Nationella minoriteter 2015- allmänhetens kunskap om och attityd till de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken, Institutet för språk och språkminnen (Språkrådet), Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Information

En central del i lagen handlar om att sprida information till minoritetsgruppen, kommunanställda och övriga Malmöbor.

Övergripande mål

Målet med föreliggande program är att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning samt att tydliggöra Malmö stads inriktningar kring dessa frågor.

Inriktningar utifrån rådande lagstiftning

Inriktningarna är framtagna med utgångspunkt ifrån den rådande lagstiftningen gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk.

1. Den tornedalska minoriteten bör när det behövs på ett lämpligt sätt informeras om sina rättigheter enligt denna lag

I och med att registrering av etnisk bakgrund inte är tillåten i Sverige finns det i nuläget ingen befintlig grupp tornedalingar på lokal nivå att nå ut till och därmed blir ett sätt att nå ut för Malmö stad via hemsidan. På Malmo.se kan kort informationstext om lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk delges samt en länk till en folder som beskriver lagen i korthet finnas på det erkända minoritetsspråket meänkieli.

2. Malmöbornas medvetenhet om den tornedalska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas

Malmö stad ska verka för att synliggöra nationella minoriteter vid olika arrangemang där information kan spridas till allmänheten. *Svenska Tornedalingars riksförbund* kan vid önskemål vara behjälpliga med att höja Malmöbornas kunskaper kring tornedalingarnas historia, kultur och framtid genom informationsinsatser.

3. Kommunanställdas medvetenhet om den tornedalska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas

Malmö stad ska verka för att medarbetarnas kunskaper kring området ska höjas genom att utbildningar anordnas i lagstiftningen gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utbildningarna sker i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm och när det finns möjlighet med representanter från respektive minoritet.

4. Tillgång till äldreomsorg på meänkieli ska vid efterfrågan möjliggöras

Minoritetens önskemål är i nuläget inte känd för Malmö stad, vilket är en förutsättning för att kunna identifiera behovet. Om behov skulle uppstå bör Malmö stad verka för att det finns äldreomsorg på meänkieli om det finns att tillgå personal med den kompetensen.

5. Möjligheter för den tornedalska minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas

Malmö stad ska verka för att synliggöra nationella minoriteter i olika kulturella arrangemang och genom det nå ut till den berörda minoriteten, Malmöbor och kommunanställda

Malmö stad var en av de första städerna i Sverige som uppmärksammade tornedalingarnas egen flaggdag den 15 juli och det ämnar fortgå.

Svenska Tornedalingars Riksförbund kan vara en samarbetspartner för att sprida kunskap om tornedalingarnas bakgrund, kultur och framtid.

6. Utveckling och användning av meänkieli för meänkielitalande Malmöbor ska möjliggöras

Malmö stad ska verka för att ge Malmöbor rätt att använda meänkieli i sina skriftliga och muntliga kontakter med Malmö stad. Vid efterfrågan ska Malmö stad verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i meänkieli.

En förutsättning för att ovanstående ska kunna genomföras är att Malmö stad har tillgång till personal som både är behörig att ta hand om den enskildes angelägenhet samt behärskar språket.

7. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas

Minoritetsspråket är en del av kulturen och där har modersmålsundervisning i Malmö stads grundskolor stor betydelse varav information om rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk är av stor vikt.

Malmö stads förskolor och förskoleklasser ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

Malmö stads förskolor ska bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

Malmö stad ska verka för att ge sin personal i förskola, förskoleklass och skola särskilda kunskapshöjande insatser om de nationella minoriteternas rättigheter, språk, kultur och historia.²

En samarbetspartner för detta område är tornedalingarnas ungdomsförbund *Met Nuoret*, som grundades 2014.

---

² Nationella minoriteter- Minoritetspolitikens utveckling år 2015- barns rätt till sitt nationella språk inom förskola, förskoleklass och skola, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget (2016)

Uppföljning

Det fortlöpande arbetet följs upp genom årsredovisningen som utförs av ansvarig förvaltning i Malmö stad och via samråd med *Svenska Tornedalingars Riksförbund*.